

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 października 2018 r. – Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. Ł. jako pracownik u płatnika (...) Spółdzielnia Pracy (...) – nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 maja 2015 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że A. Ł. przez ponad 3 lata nie otrzymywała wynagrodzenia za pracę i nie wystąpiła o nie do sądu, co przeczy stwierdzeniu, że nadal miałyby świadczyć pracę na rzecz wskazanej w decyzji spółdzielni. W ocenie organu rentowego przedłożone w trakcie kontroli dokumenty nie są ponadto wystarczającym dowodem potwierdzającym wykonywanie przez nią pracy na rzecz spółdzielni po 1 maja 2015 r., przez co uznać należy, że niewyrejestrowanie A. Ł. z ubezpieczeń społecznych miało na celu jedynie uprawdopodobnienie kontynuowania przez nią zatrudnienia w celu uzyskania wyższego świadczenia emerytalnego. /decyzja k. 60 - 64 akt ZUS/

W dniu 4 grudnia 2018 r. A. Ł. złożyła odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej uchylenie. Zaskarżonej decyzji zarzuciła:

a) naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: art. 7, 8, 77 § 1 k.p.a. w związku z art. 180 k.p.a. oraz art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez nierozpoznanie sprawy w sposób wszechstronny i wyczerpujący;

b) sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego ze zgromadzonym materiałem dowodowym, będącą następstwem naruszenia art. 80 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w szczególności poprzez zaniechanie zebrania w sposób wyczerpujący i rozpatrzenia całego materiału dowodowego w sprawie;

c) naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy a mianowicie art. 107 § 3 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez niewskazanie w treści uzasadnienia decyzji dowodów na których organ rentowy oparł rozstrzygnięcie lub powodów dla których dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, w szczególności poprzez bark jakiegokolwiek wskazania dlaczego niektórym dowodom odmówił mocy dowodowej;

d) naruszenia zasad ogólnych postępowania, mianowicie zasady informowania wynikającej z art. 9 k.p.a. i zasady przekonywania określonej w art. 11 k.p.a.

e) naruszenia przep. art. 83 § 1 Kodeksu cywilnego poprzez jego zastosowanie, podczas, gdy w niniejszej sprawie brak było podstawy faktycznej do jego zastosowania.

/odwołanie k.3 – 12/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 21 grudnia 2018 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację podniesioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie k.38 – 39 odwrót/

Na rozprawie w dniu 23 lipca 2019 r. reprezentujący płatnika - (...) Spółdzielnię Pracy (...) - Prezes W. Ł. oraz Wiceprezes L. B. przyłączyli się do odwołania. /stanowiska procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. 00:03:27 – 00:04:03 , płyta CD k.69/

Na rozprawie w dniu 15 października 2019 r. poprzedzającej wydanie wyroku, wnioskodawczyni poparła odwołanie, pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w stawce ryczałtowej, działający w imieniu płatnika przyłączyli się do stanowiska odwołującej. /stanowiska procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 15 października 2019 r. 00:27:24 - 00:38:00 , płyta CD k.83/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. Ł. była pracownikiem (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. zatrudnionym w następujących okresach: od 22 października 1968 r. do 30 kwietnia 1990 r. - w pełnym wymiarze czasu pracy, od 1 sierpnia 1994 r. do 22 kwietnia 2004 r. - w wymiarze 1/2 etatu. Od 1 maja 2004 r. była zatrudniona na czas nieokreślony na stanowisku asystentki zarządu w wymiarze 1/2 etatu z wynagrodzeniem w wysokości 375 zł plus dodatek stażowy w wysokości 20%. W kolejnych aneksach: z 2 stycznia 2015 r., 4 stycznia 2016 r., 2 stycznia 2017 r., 2 stycznia 2018 r., 2 stycznia 2019 r. zmieniono wysokość wynagrodzenia zasadniczego od 1-go stycznia kolejnego roku zwiększając jego wysokość do połowy wynagrodzenia minimalnego. Ostatecznie wynagrodzenie to od 1 stycznia 2019 r. wyniosło 950 zł brutto. Pozostałe warunki umowy o pracę nie ulegały zmianie. /akta osobowe załączone do akt sprawy, zeznania wnioskodawczynie min.00:12:34 – 00:16:53 rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:07 – 00:20:44 rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69/

Wnioskodawczynie jest członkiem (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. /okoliczność bezsporna/

Od 23 kwietnia 2004r. pobiera emeryturę. /okoliczność bezsporna/

Wnioskodawczynie cyklicznie występuje z wnioskami o przeliczenie świadczenia emerytalnego w związku z zatrudnieniem w spółdzielni. /okoliczność bezsporna/

Zasadniczym przedmiotem działalności (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. było pośrednictwo pracy tymczasowej , przy czym w latach 2015 – 2017 spółdzielnia uzyskiwała przychody z tytułu wynajmu lokali oraz miejsc parkingowych. Prezesem zarządu jest W. Ł. , a wiceprezesem L. B.. Członkowie zarządu Spółdzielni z tytułu sprawowanej funkcji nie pobierają wynagrodzenia. W chwili obecnej Spółdzielnia nadal figuruje w rejestrze, przy czym wykonuje jedynie szczątkową działalność gospodarczą. Spółdzielnia dysponuje majątkiem ruchomym tj. sprzętem elektronicznym, wyposażeniem lokali tj. meblami, urządzeniami grzewczymi, urządzeniami telekomunikacyjnym. Spółdzielnia nie dysponuje majątkiem nieruchomym. Na dzień 30 czerwca 2016 r. oraz 31 maja 2019 r. Spółdzielnia liczyła 8 członków. W 2016 r. podjęła uchwałę w sprawie możliwości uzupełnienia wymaganej liczby członków w okresie rocznym, dlatego do 2017 r. nie podejmowano czynności likwidacyjnych. Podjęte czynności nie przyniosły spodziewanego rezultatu. / wypis z KRS k. 76 – 78 odwrót , zeznania W. Ł. min.00:16:53 – 00:25:10 protokołu rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:20:44 – 00:41:37 protokołu rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69 , L. B. min.00:25:10 – 00:26:02 protokołu rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:41:37 – 00:58:42 protokołu rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69/

W 2017 r. do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zostały złożone dokumenty dotyczące likwidacji spółdzielni, a wcześniej w 2015 r. zostały złożone dokumenty o ogłoszenie upadłości spółdzielni. Postanowieniem z dnia 28 maja 2015 r. został odrzucony wniosek o ogłoszenie upadłości spółdzielni sygn. akt: XIV GU 171/15. Natomiast wniosek o wykreślenie spółdzielni z KRS z 2017 r. został zwrócony. Kolejny wniosek w tym przedmiocie z maja 2018 r. został odrzucony. Natomiast wniosek o wykreślenie z KRS, który wpłynął do Sądu Rejonowego w dniu 20.09.2019 r. oczekuje na rozpoznanie. /zeznania W. Ł. min.00:16:53 – 00:25:10 protokołu rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:20:44 – 00:41:37 protokołu rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69 , L. B. min.00:25:10 – 00:26:02 protokołu rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:41:37 – 00:58:42 protokołu rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69 , dokumentacja w aktach ZUS/

(...) Spółdzielnia Pracy (...) w Ł. osiągała następując dochody / stratę :

- w 2015 r. stratę – 240.965,82 zł

- w 2016 r. zysk – 19.768,26 zł

- w 2017 r. stratę – 6.977,20 zł

/sprawozdania finansowe, bilanse zysków i strat w aktach ZUS/

Do zakresu obowiązków wnioskodawczyni należało prowadzenie sekretariatu spółdzielni, w tym odbiór korespondencji mailowej, prowadzenie ksiąg zarządu, przygotowywanie aneksów do zawieranych z kontrahentami umów. Wnioskodawczyni stawia się codziennie w siedzibie Spółdzielni mieszczącej się przy ul. (...) i podpisuje listę obecności. Począwszy od 1 maja 2015 r., z uwagi na złą sytuację finansową płatnika, nie otrzymuje wynagrodzenia. Nie występowała do sądu o zasądzenie należnych jej wynagrodzeń. /zeznania wnioskodawczyni min.00:12:34 – 00:16:53 rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:07 – 00:20:44 rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69 , zeznania W. Ł. min.00:16:53 – 00:25:10 protokołu rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:20:44 – 00:41:37 protokołu rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69 , L. B. min.00:25:10 – 00:26:02 protokołu rozprawy z dnia 15 października 2019 r. , płyta CD k.83 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:41:37 – 00:58:42 protokołu rozprawy z dnia 23 lipca 2019 r. , płyta CD k.69 , dokumentacja pracownicza wnioskodawczyni/

A. Ł. została zgłoszona przez spółdzielnię do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od 31.12.1998 r. do 22.04.2004 r. i od 01.05.2004 r. jako pracownik, Spółdzielnia złożyła za ww. dokumenty rozliczeniowe za miesiące od stycznia 1999 r. do sierpnia 2018 r., w których wykazała wymiar czasu pracy 1/2 etatu, przy czym w dokumentach złożonych od marca 2015 r. do czerwca 2015 r., za sierpień 2015 r. i od października 2015 r. do sierpnia 2018 r. wykazała zerowe podstawy wymiaru składek, a w dokumentach za lipiec 2015 r. i wrzesień 2015 r. wykazała podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 876 złotych. /okoliczność bezsporna/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, oraz częściowo w oparciu o zeznania Członków Zarządu Spółdzielni (...) oraz wnioskodawczyni.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary twierdzeniom wnioskodawczyni i działających w imieniu płatnika członków zarządu Spółdzielni, w których wskazywano na istnienie po dniu 1 maja 2015 roku pomiędzy A. Ł. a (...) Spółdzielnią Pracy (...) w Ł. umowy o pracę na stanowisku asystentki zarządu.

Zdaniem Sądu powyższe dowody dają podstawy do przyjęcia, iż rzeczywista wola stron przedmiotowej umowy o pracę od wskazanej daty nie odpowiadała treści ich oświadczeń, a zamiarem ich nie było kontynuowanie stosunku pracy, lecz skonstruowanie dla A. Ł. jak najkorzystniejszych warunków określających jej status jako pracownika, w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Wskazać bowiem należy, że A. Ł. jest też nieprzerwanie członkiem Spółdzielni będącej płatnikiem, zaś Spółdzielnia od 2015 r. boryka się z poważnymi problemami finansowymi.

Abstrahując od przyczyn powstania tych problemów, istotne jest to, że od 1 maja 2015r. Spółdzielnia zaprzestała wypłacania wynagrodzenia swoim pracownikom, w tym wnioskodawczyni, a członkowie zarządu pełnili swą funkcję nieodpłatnie.

Pomimo tego formalnie stosunek pracy odwołującej nie został rozwiązany, zaś kolejnymi aneksami jej wynagrodzenie było sukcesywnie podwyższane do połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W myśl zaś przepisu art.84 k.p. pracownik nie może zrzec się prawa do wynagrodzenia ani przenieść tego prawa na inną osobę.

Zgodnie natomiast z treścią art.6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.) obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art.112 i 113 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 t.j. art. 112 jeżeli emeryt lub rencista zgłosi wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych lub nieskładkowych, kwotę przysługującego świadczenia zwiększa się doliczając:

1) do kwoty emerytury, o której mowa w art. 53, lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy:

a) po 1,3% podstawy wymiaru, ustalonej w wyniku waloryzacji, za każdy rok okresów składkowych, o których mowa w art. 6,

b) po 0,7% podstawy wymiaru, ustalonej w wyniku waloryzacji, za każdy rok okresów nieskładkowych, o których mowa w art. 7;

2) do kwoty renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy oraz do kwoty renty rodzinnej części wzrostu, o którym mowa w pkt 1, ustaloną przy zastosowaniu wskaźnika procentowego, określonego odpowiednio w art. 62 ust. 2 lub w art. 73 ust. 1.

Ponowne ustalenie wysokości emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, poprzez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych lub nieskładkowych, następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po zakończeniu kwartału kalendarzowego, jeżeli emeryt lub rencista pozostaje w ubezpieczeniu, chyba że w kwartale kalendarzowym ustało ubezpieczenie.

Mając na uwadze całokształt okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy, zdaniem Sądu Okręgowego uprawnione jest twierdzenie, iż umowa o pracę nierozwiązana po dacie 1 maja 2015 r. roku nie była faktycznie kontynuowana, a jedynie utrzymywana dla pozorów w celu zapewnienia wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Umowa taka jest więc z mocy art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. nieważna.

Zgodnie bowiem z treścią art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma, z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując - czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozorów,

2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,

3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregokolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozoru. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozoru nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata, który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1998 roku (sygn. akt II CKN 816/97), publ. LEX nr 56813 „nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza" (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex nr 56813). Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (ex tunc).

Podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Pozorność umowy o pracę zachodzi, gdy strony składając oświadczenia woli - zawierające wprawdzie określone w art. 22 K.p. elementy umowy o pracę – faktycznie nie zamierzają realizować obowiązków wynikających z tej umowy mając świadomość tworzenia fikcji dla uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, iż taka umowa o pracę, która nie wiąże się z jej wykonywaniem a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia, nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1999 r. II UKN 512/98, opubl: OSNAPiUS rok 2000, Nr. 9, poz. 36; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 r. II UKN 244/00, opubl: OSNAPiUS rok 2002, Nr. 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r. II UKN 32/96, opubl: OSNAPiUS rok 1997, Nr. 15, poz. 275; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122/. Sąd podziela przy tym pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdzono, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Należy przypomnieć, że pozorność umowy o pracę zachodzi także wówczas, gdy praca jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. /por. wyrok SN z dnia 8 lipca 2009 r, I UK 43/09, z dnia 12 maja 2011 r, II UK 20/11/

Zdaniem Sądu, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, nie ulega wątpliwości, że umowa o pracę od 1 maja 2015 r. roku miała charakter fikcyjny. Postępowanie dowodowe wykazało, iż strony kontynuowały umowę o pracę, gwarantując A. Ł. wynagrodzenie w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia chcąc tym samym zapewnić korzyści finansowe – zwiększenie świadczenia emerytalnego.

O pozorności przedmiotowej umowy o pracę świadczą wyżej szczegółowo przez Sąd opisane okoliczności takie jak: problemy finansowe Spółdzielni, skutkujące w praktyce zaniechaniem prowadzenia działalności i wystąpieniem o jej formalną likwidację – wykreślenie z KRS, brak wypłacania jakichkolwiek wynagrodzeń pracownikom od maja 2015 r. Nadto zakres obowiązków, które miała wykonywać wnioskodawczyni z całą pewnością nie wymagał od niej obecności w spółdzielni codziennie. Czynności te mogły wymagać pracy przez kilka do kilkunastu godzin miesięcznie. Z całą pewnością nie mogły w sposób racjonalny wypełnić połowy wymiaru czasu pracy.

W ocenie Sądu powyższe okoliczności pozwalają uznać, iż kontynuowanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i **zobowiązanie pracodawcy do wypłacania**

wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło jedynie o uzyskanie tytułu do wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego a umowa o pracę stanowić miała narzędzie realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne dalsze pozostawanie w stosunku pracy nie mogło stanowić podstawy do objęcia A. Ł. obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Nieistotnym jest przy tym, iż określone czynności wnioskodawczynie faktycznie wykonywała na rzecz spółdzielni. Należy jednak zważyć, iż przy uwzględnieniu całokształtu treści stosunku prawnego realizowanego przez strony, czynności te nie były świadczone w ramach zatrudnienia pracowniczego, w warunkach podporządkowania w tym na rzecz i ryzyko pracodawcy za wynagrodzeniem.

Wnioskodawczynie miała bowiem świadomość, że nie będzie otrzymywała wynagrodzenia, z uwagi na brak środków, mimo to zadeklarowała chęć współpracy. Znamiennym jest przy tym iż wnioskodawczynie nie podlegała od wskazanej daty kierownictwu pracodawcy. Konstatacja ta jest ważna, gdy założy się, że praca pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157). Wnioskodawczynie sama na zasadzie współpracy i pomocy decyduje kiedy i jakie czynności księgowo mają być wykonane. Członkowie zarządu w żaden sposób nie kontrolują tego w jaki sposób i kiedy te czynności wykonuje. Składają jedynie podpisy pod niezbędnymi do złożenia dokumentami. Co prawda wnioskodawczynie podpisuje listy obecności lecz dokonanie wskazanej czynności, przy opisanej powyżej swobodzie decyzyjnej samo w sobie nie oznacza, iż ww jest podporządkowana pracodawcy co do miejsca i czasu pracy. Nadto co znamienne wnioskodawczynie świadomie zdecydowała, iż z uwagi na długoletnią współpracę, przy złej sytuacji finansowej spółdzielni, której była w pełni świadoma, przez bliżej nieokreślony czas – do chwili wykreślenia tego podmiotu z KRS będzie wykonywać te czynności nieodpłatnie. Tym samym nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy podporządkowanej i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. W konsekwencji stosunek łączący strony nie nosił znamion stosunku pracy (art.22§1 k.p.).

Ponadto wskazać należy, że ani treść statutu spółdzielni § 8 -10 ani art. 18 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 1285 t.j) nie przewiduje obowiązku pozostawania przez członka spółdzielni w stosunku pracy z tą spółdzielnią ani nie ustanawia fikcji prawnej, zgodnie z którą każde zatrudnienie członka zarządu spółdzielni w tej spółdzielni jest – bez względu na jego cechy in concreto – zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę. Członkowie spółdzielni (przedstawiciele) mogą podejmować działania odpowiadające potrzebom sytuacji i pozwalające na zgodną z interesem Spółdzielni działalność. /Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2005 r. II CK 608/04 LEX nr 1110950/

Ponadto Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że ustalone dla A. Ł. wynagrodzenie od dnia 1 maja 2015, choć ustalone w wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę plus dodatki, było absolutnie nierealne do realizacji. Spółdzielnia od maja 2015 r. roku nie wypłacała bowiem żadnych wynagrodzeń, a więc podnoszenie i tak pozornego, istniejącego tylko w wykazach, nie wypłacanego wynagrodzenia jest absolutnie niewiarygodne.

Zgodnie z art.78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy. Płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie może być ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Dlatego też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 kwietnia 2005 roku sygn. II UZP 2/05 dopuścił, iż w ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować także wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). (opubl: OSNAPiUS rok 2005, Nr 21, poz. 338).

Zdaniem Sądu opisane powyższej okoliczności faktyczne uzasadniają twierdzenie, że jedynym celem spornej umowy było osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu. Strony kontynuując fikcyjne zatrudnienie działały z zamiarem podwyższenia A. Ł. świadczenia emerytalnego bez opłacenia składek.

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy uznał, iż zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. ustalająca niepodleganie ubezpieczeniom od dnia 1 maja 2015 roku w przypadku A. Ł. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Spółdzielni Pracy (...) w Ł. odpowiada prawu.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k. p. c., w zw. § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

S.B.